

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN

NGUYỄN THỊ HỒNG

**MỐI QUAN HỆ GIỮA THỰC HIỆN QUYỀN
THAM GIA CỦA HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ Ở
TRƯỜNG HỌC VÀ CẢM NHẬN HẠNH PHÚC
CỦA CÁC EM**

Chuyên ngành: Tâm lý học

Mã số: 62 31 04 01

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ TÂM LÝ HỌC

Hà Nội - 2020

Công trình được hoàn thành tại:

Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, ĐH Quốc gia Hà Nội

Người hướng dẫn khoa học 1: PGS.TS. Phan Thị Mai Hương

Người hướng dẫn khoa học 2: PGS.TS Nguyễn Sinh Phúc

Phản biện:

Phản biện:

Phản biện:

Luận án sẽ được bảo vệ trước Hội đồng cấp Đại học Quốc gia chấm luận án tiến sĩ họp tại Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội.

vào hồi:.....giờ.....ngày.....tháng.....năm 20....

Có thể tìm luận án tại:

- Thư viện Quốc gia Việt Nam
- Trung tâm Thông tin - Thư viện, Đại học Quốc gia Hà Nội

DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC CỦA TÁC GIẢ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN

1. Nguyễn Thị Hồng (2020), *“Trải nghiệm cảm xúc về thực hiện quyền tham gia của trẻ em tại trường trung học cơ sở”*, Tạp chí Giáo dục và Xã hội (5), tr 417 - 421.

2. Phan Thị Mai Hương, Nguyễn Thị Hồng (2020), *“Mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia của trẻ em tại trường học và trạng thái cảm xúc sau khi thực hiện quyền tham gia”*, Kỷ yếu hội thảo khoa học quốc tế “*Tâm lý học – Giáo dục học vì sự phát triển học sinh và nhà trường hạnh phúc*”, Nhà xuất bản Đại học sư phạm, tr 293-301.

3. Phan Thị Mai Hương, Nguyễn Thị Hồng (2020), *“Mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia ở trường học và cảm nhận hạnh phúc của học sinh trung học cơ sở”*, Kỷ yếu hội thảo khoa học quốc tế “*Tâm lý học – Giáo dục học vì sự phát triển học sinh và nhà trường hạnh phúc*”, Nhà xuất bản Đại học sư phạm, tr 307-316.

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Quyền tham gia của trẻ em là một trong bốn nhóm quyền trẻ em, thực hiện quyền tham gia của trẻ em có nghĩa là hành động, hành vi hiện thực hóa các quy định về quyền tham gia của trẻ em tại các văn bản luật pháp, chính sách thành các hoạt động ngoài thực tiễn đời sống.

Cảm nhận hạnh phúc của con người đã được quan tâm nghiên cứu từ rất lâu, đặc biệt là những nghiên cứu thuộc lĩnh vực tâm lý học tích cực (Noble & MC Grath, 2008) và những nghiên cứu này ngày càng có ý nghĩa khi mà chúng ta đang sống trong xã hội hiện đại như hiện nay. Ở bất cứ đất quốc gia nào, trẻ em cũng là một bộ phận quan trọng của xã hội, được nâng niu chăm sóc. Vấn đề làm thế nào để trẻ em cảm nhận được hạnh phúc hơn là điều được đặt ra một cách nghiêm túc hơn là chỉ nghĩ rằng làm sao trẻ được vui chơi, ăn uống, học hành đầy đủ đã là tốt cho trẻ em. Tại Việt Nam, những nghiên cứu về mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia của trẻ em và cảm nhận hạnh phúc của trẻ còn hạn chế. Câu hỏi đặt ra là trẻ em có thực sự cảm thấy hạnh phúc khi được thực hiện quyền tham gia của mình? Hay cụ thể hơn, có hay không mối quan hệ giữa việc thực hiện quyền tham gia của trẻ em ở trường học và cảm nhận hạnh phúc của trẻ em là vấn đề được đặt ra trong nghiên cứu này. Kết quả nghiên cứu sẽ làm rõ hơn vai trò của thực hiện quyền tham gia ở trường học của học sinh đối với cảm nhận hạnh phúc của học sinh. Nắm bắt được điều này sẽ là chỉ dẫn dự báo để có những việc làm cụ thể, thiết thực thúc đẩy thực hiện quyền tham gia của trẻ em và làm cho học sinh hạnh phúc hơn ở trường học và trong cuộc sống nói chung.

Xuất phát từ những lý do trên, tôi tiến hành nghiên cứu đề tài:
“Mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia của học sinh trung

học cơ sở ở trường học và cảm nhận hạnh phúc của các em”.

2. Mục đích nghiên cứu

+ Hệ thống hóa cơ sở lý luận về cảm nhận hạnh phúc chủ quan và mối quan hệ của nó với việc thực hiện quyền tham gia của trẻ em;

+ Tìm hiểu thực trạng việc thực hiện quyền tham gia của trẻ em hiện nay trong nhà trường và chỉ ra mối quan hệ của cảm nhận hạnh phúc chủ quan của trẻ em và việc thực hiện quyền tham gia của mình. Chỉ ra các yếu tố trung gian và yếu tố dự báo nhằm đề xuất một số kiến nghị nhằm tăng cường thực hiện quyền tham gia cho trẻ em trong trường học để tăng cảm nhận hạnh phúc cho học sinh

3. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của luận án là mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia của trẻ em ở trường học và cảm nhận hạnh phúc của trẻ em trong độ tuổi trung học cơ sở.

4. Nhiệm vụ nghiên cứu

(1) Nghiên cứu lý luận

- Điểm luận các tiếp cận/các xu hướng nghiên cứu vấn đề và các nghiên cứu cụ thể, chỉ ra các gợi ý cho nghiên cứu tiếp theo.

- Chỉ ra các khoảng trống trong nghiên cứu vấn đề cảm nhận hạnh phúc của trẻ em và quyền tham gia của trẻ em.

- Tìm hiểu các phương pháp, công cụ nghiên cứu đề tài luận án.

- Làm rõ các khái niệm liên quan đến đề tài.

(2) Nghiên cứu thực tiễn

- Làm rõ thực trạng thực hiện quyền tham gia của trẻ em tại trường học; cảm nhận hạnh phúc của các em

- Phân tích mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia của trẻ em ở trường học và cảm nhận hạnh phúc của trẻ em;

- Dự báo những yếu tố ảnh hưởng và đề xuất các giải pháp liên quan

đến quyền tham gia của trẻ em tại trường học giúp trẻ em được hạnh phúc hơn trong môi trường học đường.

5. Khách thể, địa bàn nghiên cứu, phạm vi nghiên cứu

(1) Khách thể nghiên cứu

Luận án được tiến hành trên 881 khách thể là trẻ em đang theo học cấp trung học cơ sở. Cụ thể:

- Học sinh trung học cơ sở: 881 em
- Nghiên cứu trường hợp: 02 trường hợp

(2) Địa bàn nghiên cứu

Luận án được tiến hành nghiên cứu: Trường THCS La Phù, Trường THCS Đa Trí Tuệ (Hà Nội) và một số phiếu khảo sát trực tuyến.

(3) Phạm vi nghiên cứu

- Thực trạng sự tham gia của trẻ em trong trường học trong nghiên cứu này đề cập đến các hoạt động thực hiện quyền tham gia của trẻ em trong trường học (cung cấp thông tin, tham gia thực hiện, đóng góp ý kiến, tự quyết định, được phản hồi ý kiến)

- Dự báo của thực hiện quyền tham gia của trẻ em đối với hạnh phúc của trẻ em

- So sánh mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia của trẻ em với cảm nhận hạnh phúc ở một số chiều cạnh: Giới tính, tuổi, học lực, nơi sinh sống...

- Nghiên cứu trường hợp: 01 trường hợp hạnh phúc khi được tham gia; 01 trường hợp không hạnh phúc khi tham gia.

6. Câu hỏi nghiên cứu:

- Thực trạng thực hiện quyền tham gia của học sinh tại trường học như thế nào?

- Mối quan hệ giữa việc trẻ em được thực hiện quyền tham gia của mình tại trường học và cảm nhận hạnh phúc ở trẻ em như thế nào?

- Những yếu tố trung gian nào ảnh hưởng đến mối quan hệ giữa cảm nhận hạnh phúc của trẻ em và việc thực hiện quyền tham gia của mình tại trường học?

- Các yếu tố dự báo cho mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia của học sinh và cảm nhận hạnh phúc của các em?

7. Giả thuyết nghiên cứu

- Thực hiện quyền tham gia của trẻ em tại trường học có mối quan hệ với cảm nhận hạnh phúc tại trường học và cảm nhận hạnh phúc chung của các em;

- Thực hiện quyền tham gia của trẻ em tại trường học ảnh hưởng đến cảm nhận hạnh phúc của các em thông qua các yếu tố trung gian là sự tự đánh giá, sự công nhận, sự ủng hộ của thầy cô, bạn bè.

8. Phương pháp nghiên cứu

- Các phương pháp thu thập dữ liệu: nghiên cứu tài liệu, điều tra bảng hỏi.

- Phương pháp phân tích dữ liệu định lượng và định tính.

9. Đóng góp mới của Luận án

(1) Về lý luận

Luận án hệ thống hóa các lý thuyết tiếp cận trên thế giới, các nghiên cứu về cảm nhận hạnh phúc của trẻ em, về quyền tham gia của trẻ em, làm rõ mối quan hệ giữa việc thực hiện quyền tham gia của trẻ em và cảm nhận hạnh phúc là một nhiệm vụ cần thiết trong nghiên cứu tâm lý học tại Việt Nam.

(2) Về phương pháp

Sử dụng các thang đo có sẵn là: cảm nhận hạnh phúc ở trường học (Huebner, 1994), cảm nhận hạnh phúc chung trong cuộc sống (Diener, 2000, 2009), sự tự đánh giá (Rosenberg, 1965), sự công nhận

về giá trị bản thân (Phan Thị Mai Hương, Đặng Thu Trang, Nguyễn Minh Trang, 2018).

Các thang đo tự xây dựng: thực hiện quyền tham gia của học sinh trong trường học, thái độ học tập, sự ủng hộ của bạn bè, sự ủng hộ của giáo viên. Các thang đo đều có độ tin cậy cao.

(3) Về thực tiễn:

Kết quả của Luận án đã đánh giá được thực trạng thực hiện quyền tham gia của trẻ em trong trường học và cảm nhận hạnh phúc của các em. Số liệu của luận án chứng minh mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia của học sinh trung học cơ sở và cảm nhận hạnh phúc của các em. Từ các kết quả nghiên cứu như trên, luận án có cơ sở khoa học để đề xuất các giải pháp nâng cao cảm nhận hạnh phúc của học sinh ở trường học và trong cuộc sống

10. Cấu trúc của luận án

Chương 1: Tổng quan nghiên cứu về mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia của học sinh trung học cơ sở ở trường học và cảm nhận hạnh phúc của các em

Chương 2: Cơ sở lý luận về mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia của học sinh trung học cơ sở ở trường học và cảm nhận hạnh phúc của các em

Chương 3: Tổ chức và phương pháp nghiên cứu

Chương 4: Kết quả nghiên cứu về mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia của học sinh trung học cơ sở ở trường học và cảm nhận hạnh phúc của các em

Chương 1

TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU VỀ MỐI QUAN HỆ GIỮA THỰC HIỆN QUYỀN THAM GIA CỦA HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ Ở TRƯỜNG HỌC VÀ CẢM NHẬN HẠNH PHÚC CỦA CÁC EM

1.1. Tổng quan các nghiên cứu về cảm nhận hạnh phúc của trẻ em

Các nghiên cứu đã đề cập đến các vấn đề về cảm nhận hạnh phúc của trẻ em ở các môi trường khác nhau, một số nghiên cứu đã nhấn mạnh đến sự hài lòng, cảm nhận hạnh phúc của trẻ em ở môi trường gia đình và trường học; các yếu tố dự báo về hạnh phúc của trẻ em tại trường học. Trên thế giới đã có một số nghiên cứu về cảm nhận hạnh phúc của trẻ em ở các góc độ khác nhau. Các nghiên cứu này khá phong phú về cách tiếp cận cũng như khách thể nghiên cứu, một số nghiên cứu đề cập đến mối quan hệ của một số yếu tố ảnh hưởng đến cảm nhận hạnh phúc của trẻ em. Các hướng nghiên cứu này tập trung chủ yếu vào phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến cảm nhận hạnh phúc của trẻ em. Tuy nhiên, những nghiên cứu này chưa đề cập nhiều đến hướng tiếp cận cảm nhận hạnh phúc chủ quan mà trong đó các em là chủ thể của hoạt động, chi phối các yếu tố xung quanh.

1.2. Tổng quan các nghiên cứu về quyền tham gia của trẻ em

Hầu hết các nghiên cứu về sự tham gia của trẻ em đều dựa trên hướng tiếp cận những lợi ích của sự tham gia đối với trẻ em, đều hướng đến việc giúp trẻ em có được khả năng, kỹ năng, điều kiện để được tham gia tốt hơn và trẻ em cảm thấy hạnh phúc hơn. Đây cũng là hướng mà nghiên cứu của tôi hướng đến trong bối cảnh thực hiện tại Việt Nam.

Việc thúc đẩy thực hiện quyền tham gia của trẻ em sẽ tạo được môi trường thuận lợi cho việc thực hiện ngày càng đầy đủ hơn các quyền của trẻ em; nâng cao nhận thức của các nhà quản lý, nhà trường,

gia đình và cộng đồng xã hội về quyền tham gia của trẻ em; đặc biệt là tạo điều kiện cho trẻ em nói lên tiếng nói của mình, tham gia vào quá trình ra quyết định về các vấn đề có liên quan đến trẻ em, tạo cơ hội để các em phát triển toàn diện cả về thể chất và tinh thần và có thể giúp trẻ em cảm thấy hạnh phúc hơn, hài lòng về cuộc sống hơn.

1.3. Các nghiên cứu về mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia của trẻ em và cảm nhận hạnh phúc của trẻ em

Các nghiên cứu đã đề cập đến các vấn đề về cảm nhận hạnh phúc của trẻ em ở các môi trường khác nhau, một số nghiên cứu đã nhấn mạnh đến sự hài lòng, cảm nhận hạnh phúc của trẻ em ở môi trường gia đình và trường học; các yếu tố dự báo về hạnh phúc của trẻ em tại trường học. Tuy nhiên, những nghiên cứu trên chưa đề cập đến sự tham gia của trẻ em tại trường học ảnh hưởng như thế nào đến cảm nhận hạnh phúc ở trẻ em, mà chủ yếu nghiên cứu thực trạng cảm nhận hạnh phúc của trẻ em và các yếu tố ảnh hưởng đến sự cảm nhận hạnh phúc của trẻ em. Và chưa có nghiên cứu nào tại Việt Nam về vấn đề liên quan đến mối quan hệ giữa việc thực hiện quyền tham gia và cảm nhận hạnh phúc trẻ em chính. Những nghiên cứu về quyền tham gia của trẻ em ở trên thế giới đã được thực hiện từ rất lâu và theo nhiều chiều cạnh khác nhau nhưng ở Việt Nam nó còn là một vấn đề rất mới, chưa được quan tâm nghiên cứu đặc biệt dưới góc độ tâm lý học. Chính những gợi ý này đã mở ra cho luận án một hướng tiếp cận nghiên cứu về quyền tham gia của trẻ em, cảm nhận hạnh phúc của trẻ em và mối liên hệ giữa hai điều này dưới góc độ nghiên cứu của tâm lý học.

Tiểu kết chương 1

Chương 2

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ MỐI QUAN HỆ GIỮA THỰC HIỆN QUYỀN THAM GIA CỦA HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ TẠI TRƯỜNG HỌC VÀ CẢM NHẬN HẠNH PHÚC CỦA CÁC EM

2.1. Thực hiện quyền tham gia của trẻ em trong trường học

2.1.1 Khái niệm trẻ em

- Theo Luật trẻ em năm 2016 quy định trẻ em là “Người dưới 16 tuổi”.

Như vậy, từ góc độ tuổi, trẻ em là người dưới 16 tuổi, là người chưa trưởng thành và đang trong quá trình hình thành các kỹ năng hội nhập xã hội với tư cách là những chủ thể tích cực, có ý thức.

2.1.2. Khái niệm quyền tham gia của trẻ em ở trường học

Quyền tham gia của trẻ em tại trường học là những quy định của luật pháp, chính sách liên quan đến hành vi tham gia, điều kiện để học sinh tham gia vào các vấn đề liên quan đến các em tại trường học.

2.1.3 Thực hiện quyền tham gia của trẻ em ở trường học

Thực hiện quyền tham gia của trẻ em có nghĩa là hành động, hành vi hiện thực hóa các quy định về quyền tham gia của trẻ em tại các văn bản luật pháp, chính sách thành hoạt động ngoài đời sống

Thực hiện quyền tham gia của trẻ em tại trường học là những hành động, hành vi hiện thực hóa các quy định về quyền tham gia của trẻ em trong trường học.

2.1.4. Một số đặc điểm tâm - sinh lý của trẻ em lứa tuổi trung học cơ sở

** Sự biến đổi về mặt giải phẫu sinh lý ở lứa tuổi học sinh trung học cơ sở*

** Vị trí của trẻ em trong gia đình*

** Vị trí của các em trong nhà trường*

* Vị trí của các em trong xã hội

* Sự hình thành kiểu quan hệ mới

* Hoạt động giao tiếp của học sinh trung học cơ sở với bạn bè

* Sự hình thành tự ý thức của học sinh trung học cơ sở

2.2. Cảm nhận hạnh phúc

2.2.1. Khái niệm cảm nhận hạnh phúc

Có nhiều định nghĩa khác nhau về hạnh phúc và cảm nhận hạnh phúc. Chúng tôi quan niệm *cảm nhận hạnh phúc của học sinh là đánh giá chủ quan của học sinh về mức độ hài lòng với cuộc sống chung, nhiều các cảm xúc tích cực, ít các cảm xúc tiêu cực và sự hài lòng về trường học*. Cảm nhận hạnh phúc thể hiện cảm giác cá nhân mang tính chủ quan về hạnh phúc. Vì thế cảm nhận hạnh phúc có thể hiểu tương đương với hạnh phúc nhưng có sự nhấn mạnh về tính chất chủ quan của hạnh phúc. Khái niệm cảm nhận hạnh phúc của trẻ em bao gồm cả phương diện cá nhân và phương diện liên cá nhân (phương diện xã hội).

2.2.2. Các quan điểm lý thuyết về cảm nhận hạnh phúc trong cuộc sống

a) Lý thuyết của Diener về cảm nhận hạnh phúc

Ba thành phần chủ yếu của cảm nhận hạnh phúc chủ quan trong mô hình lý thuyết của Diener và các cộng sự gồm: sự hài lòng với cuộc sống, nhiều cảm xúc tích cực và ít cảm xúc tiêu cực. Trong nỗ lực xây dựng các thang đo lường của lý thuyết hạnh phúc chủ quan của mình, Diener và các cộng sự (2009) đã xây dựng thang đo Cảm xúc tích cực và tiêu cực (SPANE) để đo lường khía cạnh cảm xúc và thang hài lòng chung về cuộc sống (Diener và các cộng sự, 1985) để đo lường khía cạnh nhận thức của hạnh phúc chủ quan bên cạnh một số thang đo khác cũng cùng chủ đề này.

b) Lý thuyết của Keyes về hạnh phúc

Theo tác giả Keyes thì hạnh phúc gồm có 3 thành tố: hạnh phúc cảm xúc, hạnh phúc tâm lý và hạnh phúc xã hội.

c) Quan điểm của Ryff về cảm nhận hạnh phúc

Tác giả Ryff đưa ra mô hình 06 yếu tố của cảm nhận hạnh phúc (Ryff, 1989) gồm: Tự chấp nhận; Có mối quan hệ tích cực; Tự chủ trong suy nghĩ và hành động; Yếu tố 4: Làm chủ hoàn cảnh; Yếu tố 5: Có mục tiêu cuộc sống; Yếu tố 6: Phát triển cá nhân.

Trong luận án này, tôi tiếp cận quan điểm về cảm nhận hạnh phúc của học sinh theo 2 khía cạnh là cảm nhận hạnh phúc trường học và cảm nhận hạnh phúc chung trong cuộc sống của các em (sự hài lòng về cuộc sống, nhiều các cảm xúc tích cực, ít các cảm xúc tiêu cực). Tác giả nghiên cứu trên cả bình diện hạnh phúc trường học và hạnh phúc chung vì hạnh phúc trường học là một phần của hạnh phúc chung

2.2.3. Quan điểm lý thuyết về cảm nhận hạnh phúc ở trường học

Nói về cảm nhận hạnh phúc của học sinh tại trường học, chúng ta có thể xét thấy có rất nhiều các yếu tố liên quan đến cảm nhận hạnh phúc của các em khi ở trường. Cụ thể như là các mối quan hệ xã hội; sự hỗ trợ của thầy, cô giáo; sự ủng hộ của bạn bè; sự hỗ trợ từ nhà trường ; tự đánh giá vai trò, giá trị của học sinh trong trường học; về học tập; kết quả học tập; thái độ học.

Từ những kết quả phân tích trên về khái niệm, các yếu tố ảnh hưởng đến cảm nhận hạnh phúc ở trường học đã được xác định ở trên. Trong phần này, chúng tôi sẽ xác định và phân tích cụ thể hơn về đo lường cảm nhận hạnh phúc ở trường học của học sinh trong luận án này. Và cảm nhận hạnh phúc ở trường học là một thành tố cấu thành cảm nhận hạnh phúc chung của trẻ em. *Cảm nhận hạnh phúc ở trường học được hiểu là mức độ đánh giá của học sinh về cảm nhận của các em về trường học như là: mong muốn đến trường, cảm giác thích thú khi ở*

trường, thích tham gia các hoạt động ở trường hay là những cảm giác tiêu cực về trường học như là cảm giác không thích đến trường, không muốn đi học...

2.3. Mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia của trẻ em tại trường học và cảm nhận hạnh phúc của trẻ em

Mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia của trẻ em tại trường học và cảm nhận hạnh phúc của trẻ em là sự tác động qua lại và chi phối lẫn nhau giữa việc thực hiện quyền tham gia của học sinh ở trường học và cảm nhận hạnh phúc của các em khi tham gia các hoạt động đó.

Tiểu kết chương 2

Chương 3

TỔ CHỨC VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

3.1. Tổ chức nghiên cứu

3.1.1 Nghiên cứu lý luận: tổng quan tài liệu, xây dựng khái niệm của đề tài.

3.1.2 Nghiên cứu thực tiễn: xây dựng bộ công cụ, điều tra bảng hỏi.

Bảng 3.2. Đặc điểm khách thể nghiên cứu

Các yếu tố	Nội dung	Số khách thể	Tỷ lệ %
Giới tính	Nam	361	41
	Nữ	520	59
Năm sinh	2004	5	0,6
	2005	373	42,3
	2006	227	25,8
	2007	147	16,7
	2008	129	14,6
Khối lớp	6	129	14,6

	7	148	16,8
	8	227	25,8
	9	377	42,8
Nơi thực hiện nghiên cứu	THCS La Phù	250	28,4
	THCS Đa Trí Tuệ	236	26,8
	Khảo sát trực tuyến	395	44,8
Chức vụ ở lớp	Cán bộ lớp/đoàn	218	26,4
	Tổ trưởng/phó	121	13,2
	Không	542	60,5
Học lực	Xuất sắc/giỏi	426	48,4
	Khá	399	46,1
	Trung bình/yếu	56	5,5

3.2 Phương pháp nghiên cứu

3.2.1 Các phương pháp thu thập dữ liệu

3.2.1.1 Phương pháp nghiên cứu văn bản, tài liệu

3.2.1.2 Phương pháp điều tra bảng hỏi

1) Đo lường thực hiện quyền tham gia tại trường học (Các câu từ B1 đến B6): Được cung cấp thông tin về những vấn đề liên quan đến học sinh (nội dung gồm 04 items); Được đóng góp ý kiến của mình về các vấn đề liên quan đến học sinh (nội dung gồm 09 items); Được tham gia thực hiện các hoạt động (nội dung gồm 04 items); Được tự quyết định (nội dung gồm 05 items); Được phản hồi ý kiến (nội dung gồm 04 items).

2) Đo lường cảm nhận hạnh phúc của trẻ em (Câu E1, E2 và E4)

+ *Cảm nhận hạnh phúc ở trường học (Câu E1): thang đo hài lòng trường học của Huebner.*

+ *Thang đo cảm nhận hạnh phúc trong cuộc sống (Câu E2 và E4)*

+ *Thang đo trải nghiệm cảm xúc tích cực và tiêu cực (SPANE)*

+ *Thang hài lòng với cuộc sống*

3) Đo lường các yếu tố ảnh hưởng đến cảm nhận hạnh phúc

+ *Thái độ học tập (Câu F)*

+ *Sự công nhận về giá trị bản thân (Câu K1)*

+ *Sự tự đánh giá (Câu K2)*

+ *Sự ủng hộ của bạn bè (câu G1)*

+ *Sự ủng hộ của giáo viên (câu D1 và D2)*

4) Các thông tin cá nhân (Các câu A1 đến A10)

3.2.1.4 Phương pháp nghiên cứu trường hợp

3.2.2 Phương pháp phân tích dữ liệu

3.2.2.1 Phân tích định lượng

- *Phân tích mô tả*

- *Phân tích bảng chéo*

- *Phân tích so sánh*

- *Phân tích tương quan Pearson*

- *Phân tích hồi quy đơn và hồi quy bội*

Phần mềm SPSS 22.0 được sử dụng cho các phân tích trên đây.

- *Phân tích biến trung gian*

- *Phân tích độ tin cậy của thang đo:*

Bảng 3.3: Bảng kiểm chứng độ tin cậy của các thang đo sử dụng trong Luận án

Tên thang đo	Số item	Số item bị loại	Hệ số Cronbach Alpha
---------------------	----------------	------------------------	-----------------------------

Cảm nhận hạnh phúc ở trường	7	0	0,810
Cảm xúc tích cực	6	0	0,812
Cảm xúc tiêu cực	6	0	0,835
Sự hài lòng với cuộc sống	10	0	0,941
Sự tự đánh giá	9	1	0,735
Thái độ học tập	5	0	0,813
Ủng hộ của bạn bè	4	0	0,897
Sự công nhận	5	1	0,785

Kết quả cho thấy các thang sử dụng đều có độ tin cậy tốt, đảm bảo trong đo lường.

Tiểu kết chương 3

CHƯƠNG 4. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VỀ MỐI QUAN HỆ GIỮA VIỆC THỰC HIỆN QUYỀN THAM GIA CỦA HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ TẠI TRƯỜNG HỌC VÀ CẢM NHẬN HẠNH PHÚC CỦA CÁC EM

4.1. Thực trạng thực hiện quyền tham gia của trẻ em trong nhà trường

Trong các hoạt động thực hiện quyền tham gia của trẻ em thì hoạt động được cung cấp các thông tin chiếm tỷ lệ học sinh tham gia cao nhất, tiếp theo đó là hoạt động được tự quyết định, hoạt động tham gia đóng góp ý kiến, học sinh tham gia thực hiện các hoạt động chiếm tỷ lệ thấp hơn cả.

4.2. Thực trạng cảm nhận hạnh phúc của trẻ em

Trong nghiên cứu này, chúng tôi quan tâm đến 02 góc độ của cảm nhận hạnh phúc ở trẻ em. Thứ nhất là cảm nhận hạnh phúc ở trường học và thứ 2 là cảm nhận hạnh phúc nói chung trong cuộc sống. Theo chúng tôi,

cảm nhận hạnh phúc ở trường là 1 trong những lĩnh vực của cảm nhận hạnh phúc và là 1 phần trong cuộc sống của trẻ.

4.2.2 Cảm nhận hạnh phúc ở trường học

Cảm nhận hạnh phúc của học sinh tại trường học có điểm trung bình là 4,4 độ lệch chuẩn là 0,98 với thang điểm nhỏ nhất là 1 và thang điểm cao nhất là 6. Điều này có nghĩa là số lượng học sinh cảm thấy hài lòng trường học khá cao, tuy nhiên có một thực tế là bên cạnh những bạn cảm thấy hài lòng về trường học thì vẫn có một số ít các bạn cảm thấy chưa hài lòng về trường học.

Các yếu tố tiêu cực thể hiện sự không hài lòng về trường học, tỷ lệ học sinh hoàn toàn đồng ý với các nhận định tiêu cực về trường học tuy chiếm tỷ lệ nhỏ (dưới 7%) nhưng lại là con số khiến chúng ta phải suy nghĩ vì bên cạnh các bạn rất hài lòng và hạnh phúc ở trường học thì còn có các bạn rất không hài lòng về trường học và không cảm thấy vui vẻ, hạnh phúc, hứng thú khi đến trường.

4.2.3 Cảm nhận hạnh phúc chung trong cuộc sống

Trạng thái cảm xúc tích cực gồm các cảm xúc: tích cực, tốt, dễ chịu, vui, hân hoan, hài lòng. Dữ liệu cho thấy điểm trung bình của cảm xúc tích cực là 3,59 chứng tỏ tương đối nhiều em có trải nghiệm các cảm xúc tích cực. Tuy nhiên, vẫn thấy những em có một tỷ lệ nhất định chưa từng có cảm xúc tích cực.

Trạng thái cảm xúc tiêu cực gồm các cảm xúc: cảm thấy tiêu cực, cảm thấy xấu, khó chịu, buồn, bực bội có điểm trung bình là 2,35 chứng tỏ tỷ lệ các em có trải nghiệm các cảm xúc tiêu cực thấp hơn trung bình.

Điểm trung bình của độ chênh giữa cảm xúc tiêu cực và cảm xúc tích cực là 1,2 chứng tỏ học sinh có nhiều các cảm xúc tích cực hơn là các cảm xúc tiêu cực

Sự hài lòng của học sinh có điểm trung bình là 7,12, trung vị là 7,7, độ lệch chuẩn là 2,1. Phân bố các câu trả lời có xu hướng lệch phải ($Sk = -1,2$), tức là các em khá hài lòng về các vấn đề liên quan đến cuộc sống nói chung, bao gồm nhiều phương diện (bản thân em, các mối quan hệ bạn bè của em, gia đình em, sức khỏe của em, điều kiện sống của em, trường học của em, năng lực của em, hình thức, vẻ ngoài của em, đánh giá của thầy cô và bạn bè về em, mối quan hệ với thầy cô).

Như vậy, dữ liệu cho thấy đa số các em nằm ở khoảng bình thường, cân bằng, không quá hạnh phúc không quá buồn chán trong cuộc sống nói chung, nhưng có 1 tỷ lệ nhỏ không thấy hạnh phúc, và cũng có một số ít rất hạnh phúc so với các bạn cùng trang lứa. Tuy các em không cảm thấy hạnh phúc trong cuộc sống so với chúng bạn chỉ chiếm hơn 4%, nhưng cũng là điều cần quan tâm.

4.3. Mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia của trẻ em tại trường học và cảm nhận hạnh phúc của trẻ em

4.3.1 Mối quan hệ giữa mức độ thực hiện quyền tham gia và trạng thái cảm xúc sau khi thực hiện quyền tham gia

Kết quả nghiên cứu có thể thấy rằng có mối quan hệ giữa mức độ thực hiện quyền tham gia và trạng thái cảm xúc sau khi thực hiện quyền tham gia tại trường học. Khi thực hiện quyền tham gia của học sinh tại trường học mang lại cho trẻ em có nhiều các trải nghiệm cảm xúc tích cực. Tỷ lệ học sinh có các cảm xúc tiêu cực khi thực hiện quyền tham gia của mình ở trường học đều có tỷ lệ dưới 10% nhưng tỷ lệ này không chiếm tỷ lệ lớn nhưng lại nói lên một thực tế rằng việc thực hiện quyền tham gia của trẻ em vẫn còn nhiều vấn đề cần phải được quan tâm và điều chỉnh phù hợp nhằm mang lại các cảm xúc tích cực cho học sinh.

4.3.2 Tương quan giữa thực hiện quyền tham gia và cảm nhận hạnh phúc

Bảng 4.19: Mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia - cảm nhận hạnh phúc ở trường học và cảm nhận hạnh phúc chung trong cuộc sống

Nội dung		Cảm nhận hạnh phúc ở trường	Cảm nhận hạnh phúc chung trong cuộc sống
Tổng hoạt động thực hiện quyền tham gia	Hệ số tương quan	.242**	.234**
	Chỉ số Sig.	.000	.000
	Tổng số khách thể	881	881
Được cung cấp thông tin	Hệ số tương quan	.227**	.207**
	Chỉ số Sig.	.000	.000
	Tổng số khách thể	881	881
Được tham gia thực hiện	Hệ số tương quan	.202**	.156**
	Chỉ số Sig.	.000	.000
	Tổng số khách thể	881	881
Được đóng góp ý kiến	Hệ số tương quan	.108**	.140**
	Chỉ số Sig.	.001	.000
	Tổng số khách thể	881	881
Được tự quyết định	Hệ số tương quan	.231**	.193**
	Chỉ số Sig.	.000	.000
	Tổng số khách thể	881	881

Mô hình thể hiện mối quan hệ trực tiếp giữa các hoạt động thực hiện quyền tham gia của học sinh tại trường học và cảm nhận hạnh phúc tại trường học và cảm nhận hạnh phúc chung trong cuộc sống của trẻ em.

Số liệu cho thấy việc thực hiện quyền tham gia của học sinh tại trường học có tương quan thuận với cảm nhận hạnh phúc chung trong

cuộc sống và cảm nhận hạnh phúc tại trường học của các em, việc thực hiện quyền tham gia của trẻ em tại trường học có thể làm cho học sinh cảm thấy hạnh phúc hơn ở trường học và hạnh phúc chung trong cuộc sống. Tuy nhiên, mức độ tương quan ở mức yếu.

4.3.3 Dự báo của thực hiện quyền tham gia cho cảm nhận hạnh phúc của trẻ em

Dự báo của thực hiện quyền tham gia ở trường học với cảm nhận hạnh phúc ở trường học: Kết quả phân tích hồi quy đơn với biến độc lập là tổng hoạt động thực hiện quyền tham gia của học sinh tại trường học, với biến phụ thuộc là cảm nhận hạnh phúc ở trường cho thấy các hoạt động thực hiện quyền tham gia của trẻ em tại trường học có thể tác động có ý nghĩa thống kê đến cảm nhận hạnh phúc ở trường của học sinh ($p < 0,001$) và giải thích được 5,9% cho sự biến thiên của cảm nhận hạnh phúc ở trường. Có thể hiểu, việc được tham gia thực hiện các quyền của mình ở trường có thể làm cho trẻ thấy hạnh phúc hơn khi sinh hoạt ở trường, tuy nhiên, hệ số tác động không cao.

Dự báo của thực hiện quyền tham gia ở trường học cho cảm nhận hạnh phúc chung trong cuộc sống: Kết quả điều tra thực tế cho thấy thực hiện quyền tham gia của trẻ em tại trường học có tác động có ý nghĩa thống kê đến cảm nhận hạnh phúc chung của học sinh ($p < 0,001$) và giải thích được 5,5% cho sự biến thiên của cảm nhận hạnh phúc trong cuộc sống nói chung. Dữ liệu cho thấy việc được tham gia thực hiện các quyền của mình ở trường cũng có thể làm cho trẻ thấy hạnh phúc hơn trong cuộc sống, nhưng ở đây, dữ liệu chỉ ra rằng hệ số tác động cũng không cao.

4.3.3.2 Mô hình dự báo đa biến của thực hiện quyền tham gia ở trường học cho cảm nhận hạnh phúc của trẻ em

Để đánh giá khả năng dự báo của thực hiện quyền tham gia ở trường học cho cảm nhận hạnh phúc của trẻ em trong mô hình đa biến, trước hết, tương quan của các yếu tố cá nhân và xã hội với cảm nhận hạnh phúc dưới đây sẽ được xem xét để xác lập các điều kiện trong các mô hình đa biến.

Bảng 4.20: Tương quan giữa thực hiện quyền tham gia, các yếu tố cá nhân và xã hội với cảm nhận hạnh phúc ở trường và cảm nhận hạnh phúc chung trong cuộc sống

Các biến số		Hạnh phúc ở trường	Hạnh phúc chung trong cuộc sống
Ứng hộ của bạn bè	Hệ số tương quan	.396**	.494**
	Chi số Sig	.000	.000
	Số lượng	879	879
Thầy cô quan tâm	Hệ số tương quan	.196**	.190**
	Chi số Sig	.000	.000
	Số lượng	881	881
Thầy cô không lắng nghe	Hệ số tương quan	-.208**	-.136**
	Chi số Sig	.000	.000
	Số lượng	881	881
Thầy cô tôn trọng	Chi số tương quan	.335**	.293**
	Chi số Sig	.000	.000
	Số lượng	876	876
Thầy cô hướng dẫn	Hệ số tương quan	.328**	.236**
	Chi số Sig	.000	.000
	Số lượng	867	867
Tích cực học tập	Hệ số tương quan	.346**	.358**
	Chi số Sig	.000	.000
	Số lượng	879	879

Sự công nhận	Hệ số tương quan	.331 **	.419 **
	Chỉ số Sig	.000	.000
	Số lượng	880	880
Sự tự đánh giá	Hệ số tương quan	.261 **	.403 **
	Chỉ số Sig	.000	.000
	Số lượng	881	881

Luận án đã thực hiện 22 mô hình phân tích biến trung gian để tìm hiểu cơ chế tác động của thực hiện quyền tham gia của trẻ em đến cảm nhận hạnh phúc tại trường học và cảm nhận hạnh phúc chung trong cuộc sống của các em kết quả cho thấy thực hiện quyền tham gia của trẻ em ở trường học có khả năng tác động vừa trực tiếp và vừa gián tiếp đến cả cảm nhận hạnh phúc ở trường học và cảm nhận hạnh phúc chung trong cuộc sống. Tác động gián tiếp được thực hiện thông qua các yếu tố thái độ học tập (thái độ học tập), yếu tố bạn bè (sự ủng hộ của bạn bè), yếu tố bản thân (cảm nhận về sự công nhận giá trị bản thân, tự tin), nhưng không phải là yếu tố thầy cô (sự tôn trọng của thầy cô). Cơ chế tác động của thực hiện quyền tham gia của trẻ em ở trường học tác động đến cảm nhận hạnh phúc ở trường học và cảm nhận hạnh phúc chung trong cuộc sống là: thực hiện quyền tham gia của trẻ em ở trường học có thể làm cho trẻ cảm thấy giá trị của mình được công nhận, được bạn bè ủng hộ, có thái độ học tập tích cực hơn, có được sự tự tin và do đó, cảm thấy hạnh phúc hơn ở trường học và hạnh phúc hơn trong cuộc sống.

4.4 Kết quả nghiên cứu trường hợp

Nghiên cứu trường hợp được thực hiện trên 02 trường hợp: sau khi nghiên cứu, phân tích 2 trường hợp nêu trên, kết quả được khẳng định rằng khi trẻ được thực hiện quyền tham gia của mình tại trường học nhưng lại được công nhận của bạn bè và thầy cô và thái độ chủ động, tích cực nữa thì sẽ rất hạnh phúc. Các yếu tố ảnh hưởng có vai

trò trung gian trong mối quan hệ này chính là các yếu tố liên quan đến sự ủng hộ của thầy cô, ủng hộ của bạn bè, sự công nhận của thầy cô, bạn bè và thái độ tích cực, tự tin của các em. Ngược lại, nếu thiếu vắng đi những yếu tố này sẽ làm cho trẻ cảm thấy mình ít hạnh phúc hơn tại trường học.

Tiểu kết chương 4

KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

1. Kết luận

1.1. Về lý luận

Nghiên cứu tổng quan các nghiên cứu về mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia của học sinh trung học cơ sở ở trường học và cảm nhận hạnh phúc của các em cho thấy trên thế giới đã có một số nghiên cứu về vấn đề này. Các kết quả nghiên cứu đều cho rằng sự tham gia của trẻ em có mối liên hệ với hạnh phúc của trẻ. Tuy nhiên những nghiên cứu này chưa đề cập đến việc thực hiện quyền tham gia của trẻ em trong mối quan hệ với cảm nhận hạnh phúc ở trường học cũng như cảm nhận hạnh phúc chung của trẻ em trong cuộc sống.

Khái niệm về cảm nhận hạnh phúc của học sinh được xem xét trên 2 bình diện: (1) cảm nhận hạnh phúc chung của trẻ em được tiếp cận theo mô hình lý thuyết của Diener và các cộng sự bao gồm: sự hài lòng với cuộc sống, nhiều cảm xúc tích cực và ít cảm xúc tiêu cực (2) sự hài lòng về trường học.

Mô hình lý thuyết của luận án được xây dựng dựa trên mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia của trẻ em tại trường học và cảm nhận hạnh phúc của trẻ em là sự tác động qua lại và chi phối lẫn nhau giữa việc thực hiện quyền tham gia của học sinh ở trường học và cảm nhận hạnh phúc của các em khi tham gia các hoạt động đó.

Trên cơ sở kế thừa, hệ thống hóa những nghiên cứu trên thế giới và ở Việt Nam về cảm nhận hạnh phúc là trải nghiệm nhiều cảm xúc tích cực, ít cảm xúc tiêu cực và có sự hài lòng với trường học (hạnh phúc 03 thành phần) và sự hài lòng chung về trường học. Các yếu tố về sự tạo điều kiện của thầy cô, ủng hộ của bạn bè, yếu tố cá nhân của học sinh cũng có ảnh hưởng đến cảm nhận hạnh phúc của các em khi ở trường.

Luận án đã điểm được những xu hướng nghiên cứu về sự tham gia của trẻ em, học sinh vào các hoạt động ở trường. Phần lớn các nghiên cứu đều có kết quả nghiên cứu là sự tham gia của trẻ em có ảnh hưởng đến cảm nhận hạnh phúc của trẻ em, nghiên cứu của Unicef Hà Lan cũng đã chỉ ra 8 lý do khiến trẻ em Hà Lan là những đứa trẻ hạnh phúc nhất thế giới, trong đó có lý do về sự tham gia của trẻ em vào các vấn đề của mình. Một nghiên cứu khác của Nhóm tác giả Katrina Lloyd¹ và Lesley Emerson¹ (2016) đã tiến hành nghiên cứu về “mối quan hệ giữa cảm nhận hạnh phúc chủ quan của trẻ em và nhận thức của trẻ về quyền tham gia” cũng đã đề cập đến việc trẻ em nhận thức được quyền của mình và áp dụng được những quyền đó vào thực tế cuộc sống cũng mang lại cho các em những cảm nhận hạnh phúc và tích cực hơn.

Luận án cũng đã hệ thống hóa khái niệm, lý luận về ***“Mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia của học sinh trung học cơ sở ở trường học và cảm nhận hạnh phúc của các em”***.

1.2. Về thực tiễn

Qua kết quả nghiên cứu trên 881 học sinh trung học cơ sở cho thấy:

- Việc thực hiện quyền tham gia của học sinh trong trường học còn nhiều hạn chế, chủ yếu mới ở mức học sinh được cung cấp thông tin. Còn các nội dung về tham gia thực hiện các hoạt động hay bày tỏ ý kiến còn rất hạn chế. Chính vì điều này ảnh hưởng đến cảm nhận hạnh

phúc của các em khi được tham gia các hoạt động thực hiện quyền tham gia tại trường học và mối quan hệ giữa hai nội dung này.

- Có mối quan hệ giữa thực hiện quyền tham gia của trẻ em tại trường trung học cơ sở và cảm nhận hạnh phúc của các em, tuy nhiên mối quan hệ ở mức trung bình và yếu;

- Không có sự khác nhau về mức độ tương quan giữa thực hiện quyền tham gia của trẻ em với cảm nhận hạnh phúc trường học và cảm nhận hạnh phúc chung trong cuộc sống;

- Các nhóm yếu tố liên quan đến trường học (thầy cô, bạn bè, thái độ học tập...) có dự báo cao hơn mức đáng kể cho cảm nhận hạnh phúc ở trường học;

- Cảm nhận hạnh phúc của học sinh tại trường học phụ thuộc vào nhiều yếu tố khác nhau trong đó thực hiện quyền tham gia của trẻ em chỉ là một trong những yếu tố ảnh hưởng đến cảm nhận hạnh phúc của học sinh;

- Kết quả nghiên cứu thực tiễn cho thấy một khía cạnh rất thú vị là việc thực hiện quyền tham gia không ảnh hưởng trực tiếp quá lớn đến cảm nhận hạnh phúc của học sinh tại trường học nhưng kết quả nghiên cứu lại chỉ ra những yếu tố trung gian cùng với thực hiện quyền tham gia của trẻ em như là sự tự đánh giá về bản thân, được công nhận, được thầy, cô, bạn bè ủng hộ sẽ giúp các em có được cảm nhận hạnh phúc chung trong cuộc sống cũng như cảm nhận hạnh phúc ở trường học nhiều hơn;

- Không có sự khác nhau về cảm nhận hạnh phúc khi thực hiện quyền tham gia ở trường học ở nhóm học sinh trường công lập và trường dân lập.

- Kết quả nghiên cứu cũng cho thấy việc được thực hiện quyền tham gia của học sinh tại trường học mang lại cho các em rất nhiều cảm xúc tích cực khi tham gia.

- Kết quả nghiên cứu cũng mở ra hướng tiếp cận nghiên cứu mới về cảm nhận hạnh phúc của học sinh tại trường học, khi đó các yếu tố ảnh hưởng đến điều này cần được xem xét một cách đa dạng và tổng thể hơn. Vì cảm nhận hạnh phúc của học sinh tại trường học bị ảnh hưởng, chi phối bởi rất nhiều các yếu tố khác nhau.

2. Kiến nghị

2.1. Đối với cơ quan xây dựng luật pháp, chính sách

- Kết quả nghiên cứu cho phép mở ra hướng tiếp cận xây dựng những quy định về thực hiện quyền tham gia: bản thân mỗi học sinh chủ động tham gia vào các vấn đề của mình và tạo môi trường, điều kiện để thực hiện quyền tham gia cho học sinh trong trường học. Từ đó giúp học sinh hạnh phúc hơn.

- Về việc hướng dẫn học sinh tham gia vào các vấn đề liên quan đến mình ở trường học: học sinh cần được hướng dẫn cụ thể về kỹ năng để thực hiện quyền tham gia của mình tại trường học.

2.2. Đối với nhà trường

- Nghiêm túc thực hiện các quy định, hướng dẫn về thực hiện quyền tham gia của học sinh trong trường học. Cung cấp thông tin đầy đủ cho học sinh, tạo điều kiện cho học sinh được tham gia thực hiện và bày tỏ ý kiến của mình về các vấn đề liên quan đến học sinh.

- Đánh giá cao những ý kiến của học sinh, đa dạng hóa các hình thức để lắng nghe ý kiến của học sinh và có phản hồi ý kiến của các em.

2.3. Đối với trẻ em.

- Phát huy vai trò của các yếu tố liên quan đến cá nhân;

- Tăng cường các kỹ năng, kiến thức về quyền tham gia của học sinh trong trường học từ đó có thể tham gia một cách có hiệu quả, mang lại các cảm xúc tích cực cho bản thân tại trường học và cảm thấy hạnh phúc hơn trong cuộc sống cũng như trong trường học;

- Chủ động tham gia vào các hoạt động liên quan đến bản thân tại trường học;

- Mạnh dạn bày tỏ các mong muốn, ý kiến của bản thân về các vấn đề liên quan đến bản thân tại trường học.

2.4. Áp dụng kết quả nghiên cứu trong giáo dục tại trường học để nâng cao hạnh phúc cho học sinh

Kết quả cho thấy thực hiện quyền tham gia của học sinh ở trường học ảnh hưởng đến cảm nhận hạnh phúc chung trong cuộc sống cũng như cảm nhận hạnh phúc ở trường học của học sinh. Tuy nhiên, sự ảnh hưởng trực tiếp không quá lớn nhưng những yếu tố trung gian có ảnh hưởng đến mối qua hệ giữa thực hiện quyền tham gia của học sinh ở trường học và cảm nhận hạnh phúc của các em là các yếu tố liên quan đến sự ủng hộ của thầy cô, bạn bè và các yếu tố cá nhân của học sinh. Vì vậy, ở trường học, ngoài việc quan tâm đến chất lượng dạy và học thì việc quan tâm, lắng nghe, ủng hộ của thầy cô giáo, sự công nhận, ủng hộ của bạn bè, sự tự đánh giá tốt về bản thân, thái độ học tập tích cực là những yếu tố giúp các em hạnh phúc hơn cả trong cuộc sống và trong trường học. Học sinh không chỉ muốn được thực hiện quyền tham gia của mình trong trường học mà còn muốn được sự ủng hộ từ thầy cô, bạn bè nữa để các em cảm thấy hạnh phúc hơn.

Như vậy, các nghiên cứu cũng như các chương trình thực tiễn có thể được thiết kế ở trường học nhằm thúc đẩy sự tham gia của học sinh vào các vấn đề liên quan đến học sinh, từ đó nâng cao hạnh phúc của các em./.

